

Het Nederlands kent veel zegswijzen met het woord lood erin. Vaak wordt hiermee gerefereerd aan het gewicht van lood. Zomaar wat voorbeelden: een loden last, loodzwaar en met lood in de schoenen. Lood is dan ook een zwaar metaal. De positie van lood in onze taal is een gevolg van het langdurige gebruik daarvan. Daardoor is onze bodem op veel plekken met dit metaal belast. Uit recent onderzoek blijkt dat dit schadelijker kan zijn dan voorheen gedacht. Dit heeft opnieuw belangstelling gewekt voor het metaal lood. Is dit een loden last, met loodzware keuzes? Het RIVM publiceerde in 2015 het rapport "Diffuse loodverontreiniging in de bodem" met als ondertitel "Advies voor een gemeenschappelijk beleidskader". Hierin wordt de stand van de wetenschap over de blootstelling aan lood besproken. Een verhoogd gehalte aan lood in de bodem kan een verhoogd gehalte aan lood in het bloed tot gevolg hebben. En dat gaat weer gepaard met een verlies aan IQ-punten. Dit verlies blijkt zich bij lagere gehalten aan lood in hun bloed voor te doen dan eerder gedacht.

Het rapport van het RIVM eindigt met een aantal concrete stappen die gemeenten kunnen zetten om de blootstelling van vooral kinderen aan lood tegen te gaan. De blootstelling aan lood kan op verschillende manieren worden teruggedrongen. Maatregelen variëren van het wegnemen van de bron tot het geven van gebruikadviezen. Voor een juiste keuze is inzicht nodig in de wijze van belasting met lood, de bodemopbouw en het bodemgebruik.

Mede daardoor laten veel gemeenten onderzoek doen naar verhoogde gehalten aan lood, vooral op plekken waar blootstelling voor de hand ligt zoals kinderspeelplaatsen. Dit is een eerste, belangrijke stap op weg naar keuzes, die wel als loodzwaar worden gekenschetst.

Jaren geleden schreef Peter Doelman als stelling in zijn proefschrift 'Lood is nooit weg'. Dat geldt bijna altijd. Je kunt de bron van verontreiniging verwijderen en het lood via reiniging concentreren. Ideaal zou zijn het concentraat weer te benutten voor hergebruik, maar ik vrees dat het vaak op een stortplaats zal belanden. Ik ken slechts een voorbeeld waarin lood wel wegraakt, namelijk bij het radioactieve verval van het isotoop Lood-209 dat met een halveringstijd van 3,25 uur in Bismut-209 verandert. Maar dit geheel terzijde!

Mocht je interesse gewekt zijn, bezoek dan vooral de speciale sessie over lood in de bodem tijdens het eerstvolgende congres Bodem Breed, met als titel 'Loodzware keuzes'.

